

پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال در دانشجویان

علی شیخ‌الاسلامی^۱

غفار کریمی‌ان بوری^۲

روناک ویسی^۳

تاریخ وصول: ۱۳۹۴/۴/۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۸/۱۸

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال در دانشجویان انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش را تمام دانشجویان تحصیلات تکمیلی ساکن در خوابگاه‌های دانشگاه محقق اردبیلی در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ تشکیل می‌دادند که از میان آن‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس، ۲۱۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی کیفیت زندگی دانشگاهی سیرجی و همکاران، پرسشنامه‌ی امید به اشتغال قریشی‌راد و پرسشنامه‌ی فرسودگی تحصیلی برسو و همکاران استفاده شد. داده‌های به‌دست آمده با آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که بین کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال با فرسودگی تحصیلی دانشجویان رابطه‌ی منفی و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون آشکار کرد که کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال با ضریب تعیین ۱۹ درصد، توان پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی را در جهت منفی دارند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال از متغیرهای مهم و مرتبط با فرسودگی تحصیلی دانشجویان می‌باشند.

واژگان کلیدی: امید به اشتغال، دانشجویان، فرسودگی تحصیلی، کیفیت زندگی دانشگاهی

۱. استادیار علوم تربیتی دانشگاه محقق اردبیلی (نویسنده مسئول) a_sheikholslami@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه محقق اردبیلی karimiangh@uma.ac.ir

۳. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی veysi.1369@gmail.com

مقدمه

در سال‌های اخیر یکی از عوامل تأثیرگذار بر آموزش که به موقعیت‌ها و بافت‌های آموزشی گسترش پیدا کرده و کمتر مورد توجه قرار گرفته است، متغیر فرسودگی تحصیلی می‌باشد که یکی از عوامل مخمل آموزش است (سالملا، ۲۰۰۸). فرسودگی تحصیلی که پاسخی به دشواری‌های مسیر پیش‌روی یادگیرندگان است، نتیجه‌ی یک ناهمخوانی میان منابع آموزشی و انتظارات خود و دیگران برای موفقیت تحصیلی می‌باشد (سالملا، کیورو و لسکینن، ۲۰۰۹). در واقع، فرسودگی تحصیلی پاسخ و واکنش منفی نسبت به استرس‌های حاد و شدیدی است که در آن، اغلب به دلیل خواسته‌های زیاد و خارج از توانی که از افراد می‌شود، احساس خستگی هیجانی و جسمانی در آن‌ها ایجاد می‌شود (مازرولی، ۲۰۱۲) و همراه با تأثیرات منفی از لحاظ بهزیستی ذهنی، روان‌شناختی و جسمانی برای یادگیرندگان خواهد بود (مدین، استنبرگ و سندل، ۲۰۱۱). یادگیرندگانی که فرسودگی تحصیلی دارند معمولاً علایمی مانند بی‌اشتیاقی نسبت به مطالب درسی، ناتوانی در ادامه‌ی حضور مستمر در کلاس‌های درس، مشارکت نکردن در فعالیت‌های کلاسی، احساس بی‌معنایی در فعالیت‌های درسی و احساس ناتوانی در فراگیری مطالب درسی و در نهایت افت تحصیلی را تجربه می‌کنند. فرسودگی تحصیلی، شامل سه حیطه‌ی خستگی تحصیلی، بی‌علاقگی تحصیلی و ناکارآمدی تحصیلی می‌شود (نعامی، ۱۳۸۸). خستگی تحصیلی به صورت احساس فشار به‌ویژه خستگی مزمن ناشی از کار بیش از اندازه در فعالیت‌های درسی است؛ بی‌علاقگی تحصیلی یا بدبینی به صورت نگرش بدبینانه و بی‌تفاوتی نسبت به کارهای مدرسه، فقدان علاقه نسبت به امور مربوط به تحصیل و بی‌معنی پنداشتن آن‌هاست و ناکارآمدی تحصیلی مربوط به مدرسه به حالاتی مانند احساس شایستگی پایین، پیشرفت پایین و فقدان احساس موفقیت در تکالیف تحصیلی و به‌طور کلی مدرسه بروز داده می‌شود (آهولا و هاکانین، ۲۰۰۷).

1. Salmela
2. Salmela, Kiuru & Leskinen
3. Mazerolle
4. Modin, Östberg, Toivanen & Sandell
5. Ahola & Hakanen

مطالعات نشان داده‌اند که دانشجویان از فرسودگی تحصیلی بالا و پیامدهای آن رنج می‌برند (چانگ، ادین و کاوردال^۱، ۲۰۱۲). فرسودگی تحصیلی در دانشجویان به معنی ایجاد احساس خستگی نسبت به انجام تکالیف درسی و مطالعه، داشتن نگرش بدبینانه نسبت به تحصیل و مطالب درسی و احساس بی‌کفایتی تحصیلی می‌باشد (داوید^۲، ۲۰۱۰). نیومن (۱۹۹۰) معتقد است که مطالعه‌ی فرسودگی تحصیلی در دانشجویان موضوع بسیار مهمی است؛ زیرا کلید فهم عملکرد تحصیلی ضعیف دانشجویان، رابطه‌ی دانشجویان با دانشگاه و شوق و اشتیاق آن‌ها نسبت به ادامه تحصیل است (به نقل از نعیمی، ۱۳۸۸). میکائیلی، افروز و قلی‌زاده (۱۳۹۳) در مطالعه‌ی مشخص نمودن فرسودگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی رابطه‌ی منفی و معناداری دارد. به این معنا که هرچه فرسودگی تحصیلی در یادگیرندگان بالاتر باشد عملکرد ضعیف‌تری خواهد داشت. کاتسال و بیلگک^۳ (۲۰۱۲) در پژوهش خود دریافتند که عملکرد تحصیلی و موفقیت دانشجویان رابطه‌ی منفی و معناداری با فرسودگی تحصیلی آنان دارد. رادمن و گوستاسن^۴ (۲۰۱۲) مطالعه‌ی را روی ۱۷۰۲ دانشجوی پرستاری در سوئد انجام داد و نشان دادند که در پیگیری یکسال پس از فراغت از تحصیل، دانشجویانی که در طی تحصیل دچار فرسودگی می‌شوند کمتر به وظایف شغلی مسلط بوده و تمایل به ترک خدمت بالاتری داشتند.

عوامل زیادی می‌توانند بر کاهش یا افزایش فرسودگی تحصیلی دانشجویان مؤثر باشند. از جمله متغیرهای اثرگذار بر فرسودگی تحصیلی، شرایط محیطی، آموزشی، عدم رضایت از شرایط آموزشگاهی و به‌طور کلی کیفیت زندگی دانشگاهی است که می‌تواند باعث کاهش انگیزش برای یادگیری و تحصیل شده و موفقیت فردی در رشته‌ی تحصیلی را تحت شعاع قرار دهد (توکاو، داشکا و دولگوا^۵، ۲۰۱۳). واژه‌ی کیفیت زندگی با رویکرد آکادمیک، نخستین بار توسط پیگو در سال ۱۹۲۰ در کتاب اقتصاد و رفاه مورد استفاده قرار گرفت که آغازی بر مطالعه‌ی سیستماتیک در حوزه‌ی شادمانی و کیفیت

1. Chang, Eddins & Coverdale
2. David
3. Kutsal & Bilge
4. Rudman & Gustavsson
5. Tukaev, Vasheka & Dolgova

زندگی بود (به نقل از بیات و بیات، ۱۳۹۱). سیرجی، ژیسکویک و راث^۱ (۲۰۰۷) برای اولین بار مفهوم کیفیت زندگی دانشگاهی را به عنوان رضایت از زندگی در دوران دانشجویی تعریف نموده و برای سنجش آن نیز مقیاس ویژه‌ای را طراحی نمودند. کیفیت زندگی به معنای میزان شادمانی افراد و یا میزان رضایت افراد از برآورده شدن نیازها و آرزوهایشان است (سیرجی و همکاران، ۲۰۰۷). یکی از جامع‌ترین تعاریف در این حوزه، تعریف سازمان بهداشت جهانی است که کیفیت زندگی را درک افراد از موقعیت خود در زندگی در حیطه‌های فرهنگی، ارزش‌های سیستمی که در آن زندگی می‌کنند و روابطشان با اهداف، آرزوها و دغدغه‌هایشان عنوان می‌کند (به نقل از بیات و بیات، ۱۳۹۱). رشد چشم‌گیر تعداد دانشجویان و از سوی دیگر محدودیت بودجه و امکانات و عدم تناسب اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها با تعداد دانشجویان، باعث شده است که دانشگاه‌ها در فراهم آوردن امکانات مناسب برای دانشجویان دچار مشکل شوند که بی‌شک تاثیر مستقیمی بر کیفیت زندگی دانشجویان دارد (ایرانمنش، ۱۳۹۲). بررسی کیفیت زندگی دانشگاهی از جمله مباحث نوینی است که در مطالعات کیفیت زندگی مورد توجه قرار گرفته است. دانشجویان نه تنها نیاز به بقاء در دانشگاه تا زمان فارغ‌التحصیلی دارند، بلکه نیاز به مشارکت در مسائل فرهنگی چه در درون و چه در بیرون از دانشگاه دارند (رنتیس، باسرت و گرانث^۲، ۲۰۱۲). بر این اساس سورینز و ولف^۳ (۲۰۰۸) معتقدند که دانشگاه می‌تواند در کسب دستاوردها و نتایج تحصیلی همچون پیشرفت تحصیلی و بقاء و ماندگاری یا بالعکس فرسودگی تحصیلی دانشجویان تاثیر به‌سزایی داشته باشد. به‌طور کلی، محیط دانشگاه محیطی است که در بروز و استعدادهای درخشان شخصیت انسانی تاثیر می‌گذارد. بررسی پیشینه‌ی مطالعاتی کیفیت زندگی دانشگاهی در ایران نشان می‌دهد که بیشتر مطالعات صورت گرفته بر روی کیفیت زندگی با استفاده از رویکردهای رایج در حوزه‌ی سلامت روان و یا سلامت عمومی استفاده شده است. محمدی، کشاورزی و حیدری (۱۳۹۳) با بررسی ارائه‌ی الگوی علی کیفیت محیط دانشگاه، انسجام تحصیلی و

-
1. Sirgy, Grzeskowiak & Rahtz
 2. Rienties, Beusaert & Grohnert
 3. Severiens & Wolff

اجتماعی و فرسودگی تحصیلی دانشجویان، به این نتیجه دست یافتند که کیفیت محیط دانشگاه پیش‌بینی‌کننده‌ی منفی و معنادار فرسودگی تحصیلی و همچنین پیش‌بینی‌کننده‌ی مثبت و معنادار انسجام تحصیلی و اجتماعی دانشجویان می‌باشد. انسجام تحصیلی و اجتماعی نقش واسطه‌ای در ارتباط بین کیفیت محیط دانشگاه و فرسودگی تحصیلی دانشجویان دارد. بر این اساس محیط دانشگاه نمی‌تواند به‌طور مستقیم موجب فرسودگی دانشجویان گردد. فلاحتی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان "مطالعه‌ی موردی دانشگاه‌های تهران و کردستان" به بررسی کیفیت زندگی دانشگاهی دانشجویان پرداخته‌است. در این تحقیق کیفیت زندگی دانشگاهی دانشجویان در سه بعد رضایت از آموزش، بعد اجتماعی و تسهیلات و امکانات دانشگاه مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از مطالعه، بیانگر تاثیر میزان رضایت از تسهیلات و امکانات دانشگاه در رضایت از بعد آموزشی و بعد اجتماعی زندگی دانشگاهی بود. همچنین، نتایج نشان داد رضایت از کیفیت زندگی دانشگاهی تاثیر معناداری در رضایت از کیفیت زندگی کلی دانشجویان دارد.

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که علاوه بر کیفیت زندگی دانشگاهی در دانشگاه، عوامل دیگری نیز می‌توانند بر فرسودگی تحصیلی تاثیر داشته باشد که از جمله‌ی آن‌ها می‌توان به امید به اشتغال اشاره نمود که در پژوهش‌های گذشته کمتر به آن پرداخته شده است (عجمی‌اکرامی، ۱۳۹۳). امید به عنوان ظرفیت و توانایی ادراک از طریق مشتق‌ساختن راه‌ها برای رسیدن به اهداف مورد نظر تعریف شده است که برای شخص، انگیزه می‌سازد تا با استفاده از این ادراک به تغییرات مورد نظر دست پیدا کند (اشنایدر، ۲۰۰۳). امید، مجموعه‌ای شناختی است که مبتنی بر احساس موفقیت ناشی از منابع گوناگون، انرژی معطوف به هدف و مسیرها یا به عبارتی برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف است. بنابراین امید یا تفکر هدف‌دار، از دو مؤلفه‌ی مرتبط به هم یعنی مسیرهای تفکر و منابع تفکر، تشکیل شده است (اولیور، کارگاتو و کامرا، ۲۰۱۲). امید به اشتغال، میزان توانایی ذهنی در رسیدن به شغل آینده و توسعه راه‌های نیل به این هدف و میزان فعالیت او را در این مسیر نشان می‌دهد (مسعودی، موسوی، زینلی و شامخ‌نیا، ۱۳۹۰). اشتغال دانشجویان از

جمله مسائلی است که همواره مورد نظر برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران مختلف بوده است (ذوالفقاری، ۱۳۸۴). از طرف دیگر بیکاری دانشجویان به‌عنوان یک معضل به شمار می‌آید که پس از مدتی فارغ‌التحصیل شده و به سوی بازار کار روانه می‌شوند. این در شرایطی است که رشد اقتصادی و ظرفیت اشتغال‌زایی جامعه متناسب با رشد دانش‌آموختگان نمی‌باشد (حسینی، کلانتر و میرزایی، ۱۳۹۳). نگرانی دانشجویان در به‌دست آوردن شغل و آینده‌ی شغلی از جمله عوامل مؤثر در تحصیل دانشجویان می‌باشد و هر ساله تعداد زیادی از دانشجویان وارد مشاغل جانبی می‌شوند تا خود و خانواده‌شان را اداره کنند. در چنین حالتی فرصت کمتری خواهند داشت تا به مطالعه‌ی دروس تحصیلی خود بپردازند و دچار خستگی جسمی-روحي شده و یادگیریشان کاهش می‌یابد که در نهایت منجر به افت تحصیلی خواهد شد (قوام، ملک‌پور و ایمانی، ۱۳۸۳). یعنی دانشجویان در شرایط موجود همواره بخشی از دغدغه‌های فکری خود را به وضعیت اشتغال خود در آینده اختصاص می‌دهند (قریشی‌راد، ۱۳۸۷). عجمی‌اکرامی (۱۳۹۳) در بررسی رابطه‌ی امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی، به این نتیجه دست یافت که بین متغیرهای امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی ارتباط معناداری وجود دارد و بین انگیزش تحصیلی و فرسودگی تحصیلی رابطه‌ی معکوس بوده است. هاگ‌اسچافلی (۲۰۰۹) در پژوهشی تحت عنوان امید به کار عامل مهم انگیزش رفتار و ساختار شغلی و حرفه‌ای به این نتیجه رسید که امید به کار تأثیر مثبتی بر انگیزش رفتار و ساختار شغلی آینده فرد دارد.

همان‌طور که بررسی پیشینه نشان می‌دهد گسترش آموزش عالی در دهه‌های اخیر باعث شده است تا مسأله‌ی کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال دانشجویان مورد توجه قرار گیرد. اما تاکنون پژوهش منسجمی در این مورد انجام نگرفته است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال در دانشجویان انجام گرفت.

روش پژوهش

شرکت کنندگان: روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری پژوهش را تمامی دانشجویان تحصیلات تکمیلی ساکن خوابگاه‌های دانشگاه محقق اردبیلی در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ تشکیل می‌دادند. برای انتخاب نمونه، ابتدا از میان خوابگاه‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی، دو خوابگاه دخترانه و دو خوابگاه پسرانه به صورت در دسترس انتخاب شدند. تعداد کل دانشجویان ساکن در این چهار خوابگاه ۴۵۰ نفر بود که بر اساس جدول مورگان نمونه‌ی مطلوب برابر با ۲۱۰ نفر می‌باشد. سپس یک پرسشگر خانم به خوابگاه‌های دخترانه و یک پرسشگر آقا به خوابگاه‌های پسرانه جهت توزیع پرسشنامه‌ها مراجعه کردند و جمعاً ۲۲۰ پرسشنامه توزیع نمودند که در نهایت، ۲۱۰ پرسشنامه‌ی سالم جمع‌آوری و تحلیل شد. برای گردآوری داده‌ها از ابزارهای ذیل استفاده گردید.

- **پرسشنامه‌ی کیفیت زندگی دانشگاهی سیرجی و همکاران (۲۰۱۰):** این پرسشنامه‌ی ۲۳ سوالی دارای ۴ بعد می‌باشد. ابعاد این پرسشنامه عبارتند از رضایت از بعد آموزشی زندگی دانشگاهی (سوالات ۱ تا ۱۰)، رضایت از بعد اجتماعی زندگی دانشگاهی (سوالات ۱۱ تا ۱۳)، رضایت از تسهیلات و امکانات دانشگاه (سوالات ۱۴ تا ۲۰) و رضایت از زندگی دانشگاهی (سوالات ۲۱ تا ۲۳). نمره‌گذاری پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای (خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴، خیلی زیاد=۵) می‌باشد. روایی پرسشنامه توسط سازندگان آن با استفاده از روش همسانی درونی مورد تایید قرار گرفته و پایایی رضایت از بعد آموزشی ۰/۷۰، رضایت از بعد اجتماعی ۰/۸۷، رضایت از تسهیلات و امکانات دانشگاه ۰/۷۶، و رضایت از زندگی دانشگاهی ۰/۷۵، گزارش شده است (سیرجی و همکاران، ۲۰۱۰). فلاحی (۱۳۹۲) پایایی رضایت از بعد آموزشی را ۰/۸۲، رضایت از بعد اجتماعی را ۰/۸۱، رضایت از امکانات و تسهیلات دانشگاه را ۰/۸۵ و رضایت از زندگی دانشگاهی را ۰/۸۰ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر نیز پایایی نمره‌ی کل پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد.

- پرسشنامه‌ی امید به اشتغال قریشی‌راد (۱۳۸۷): این پرسشنامه دارای ۲۰ سوال بوده و هدف آن ارزیابی میزان امید به اشتغال و عوامل موثر بر آن است که دارای ۵ زیرمقیاسِ علاقه به رشته‌ی تحصیلی (۱-۴)، درآمد (۵-۹)، منزلت اجتماعی (۱۰-۱۲)، زمان (۱۳-۱۵) و امکانات موجود در جامعه (۱۶-۲۰) می‌باشد. نمره‌گذاری این پرسشنامه براساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای (کاملاً موافقم=۵، موافقم=۴، بی‌نظر=۳، مخالفم=۲ و کاملاً مخالفم=۱) می‌باشد. روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید اساتید صاحب‌نظر قرار گرفته و پایایی آن را قریشی‌راد (۱۳۸۷) ۰/۸۳ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر نیز پایایی نمره‌ی کل پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد.

- پرسشنامه‌ی فرسودگی تحصیلی برسو و همکاران (۱۹۹۷): این پرسشنامه‌ی ۱۵ سوالی دارای سه بعد خستگی تحصیلی (سوالات ۱، ۴، ۷، ۱۰، ۱۳)، بی‌علاقگی تحصیلی (سوالات ۲، ۵، ۱۱، ۱۴) و ناکارآمدی تحصیلی (۳، ۶، ۸، ۹، ۱۲، ۱۵) می‌باشد. نمره‌گذاری پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای (کاملاً موافقم=۵، موافقم=۴، بی‌نظر=۳، مخالفم=۲ و کاملاً مخالفم=۱) می‌باشد. روایی پرسشنامه توسط سازندگان آن با استفاده از روش تحلیل عامل مورد تایید قرار گرفته و پایایی ابعاد آن را برسو و همکاران (۱۹۹۷) به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۸۲، و ۰/۷۵ گزارش کرده‌اند. نعیمی (۱۳۸۸) پایایی این پرسشنامه را برای خستگی تحصیلی ۰/۷۹، برای بی‌علاقگی تحصیلی ۰/۸۲ و برای ناکارآمدی تحصیلی ۰/۷۵ گزارش کرده است. عزیزی‌ابرقوئی (۱۳۸۹) نیز پایایی کل پرسشنامه را ۰/۸۷ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر نیز پایایی نمره‌ی کل پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آمد.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار
کیفیت زندگی دانشگاهی	۶۱/۱۲	۱۴/۳۰
بعد آموزشی	۲۹/۰۱	۶/۳۷
بعد اجتماعی	۸/۲۹	۵/۴۰

متغیر	میانگین	انحراف معیار
بعد امکانات و تسهیلات	۱۶/۵۲	۴/۹۳
بعد زندگی دانشگاهی	۷/۳۰	۲/۲۵
امید به اشتغال	۶۰/۰۶	۱۸/۷۲
بعد علاقه به رشته‌ی تحصیلی	۱۲/۷۵	۶/۵۳
بعد درآمد	۱۴/۰۸	۴/۵۵
بعد منزلت اجتماعی	۱۰/۴۹	۴/۴۶
بعد زمان	۸/۴۴	۴/۹۵
بعد امکانات موجود در جامعه	۱۴/۳۰	۵/۴۵
فرسودگی تحصیلی	۴۴/۰۸	۱۱/۱۰

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، میانگین و انحراف معیار کیفیت زندگی دانشگاهی به ترتیب برابر با ۶۱/۱۲ و ۱۴/۳۰، میانگین و انحراف معیار امید به اشتغال به ترتیب برابر با ۶۰/۰۶ و ۱۸/۷۲، و میانگین و انحراف معیار فرسودگی تحصیلی به ترتیب برابر با ۴۴/۰۸ و ۱۱/۱۰ می‌باشد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. قبل استفاده از این آزمون‌ها، مفروضه‌هایی که استفاده از آن‌ها را مجاز می‌شمارند، مورد بررسی قرار گرفت. مفروضه‌ی وجود رابطه‌ی خطی بین متغیرهای پیش‌بین و ملاک با توجه به نمودار پراکنش متغیرها (نشانگر وجود رابطه‌ی خطی بین متغیرهای پیش‌بین و ملاک)، مفروضه‌ی نرمال بودن توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کالموگروف-اسمیرنوف ($p > 0/05$)، مفروضه‌ی استقلال باقیمانده‌ها با استفاده از آماره‌ی دوربین-واتسون (قراری‌گیری در بازه‌ی ۱/۵ تا ۲/۵) و مفروضه‌ی نبود چند هم خطی بین متغیرهای مستقل با استفاده از شاخص تولرانس (بزرگتر از ۰/۱)، مورد تایید قرار گرفت. بنابراین، از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد که نتایج آن‌ها در جداول ذیل ارائه شده است.

جدول ۲. ضرایب همبستگی پیرسون کیفیت زندگی دانشگاهی و ابعاد آن با فرسودگی تحصیلی

متغیرها	فرسودگی تحصیلی	بعد کیفیت زندگی	بعدامکانات و تسهیلات	بعد اجتماعی	بعد آموزشی	کیفیت زندگی دانشگاهی
کیفیت زندگی دانشگاهی	-۰/۳۱**	۰/۸۱**	۰/۵۴**	۰/۳۵**	۰/۵۲**	۱
بعد آموزشی	-۰/۴۲**	۰/۵۲**	۰/۵۳**	۰/۲۵**	۱	
بعد اجتماعی	-۰/۰۰۷	۰/۳۵**	۰/۳۴**	۱		
بعدامکانات و تسهیلات	-۰/۱۹	۰/۵۴**	۱			
بعد زندگی دانشگاهی	-۰/۳۰**	۱				
فرسودگی تحصیلی	۱					

** $p < 0/01$, * $p < 0/05$

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، بین کیفیت زندگی دانشگاهی با فرسودگی تحصیلی ($r = -0/31, p < 0/01$)، بین بعد آموزشی با فرسودگی تحصیلی ($r = -0/42, p < 0/01$) و بین بعد زندگی دانشگاهی با فرسودگی تحصیلی ($r = -0/30, p < 0/01$)، رابطه‌ی منفی معناداری وجود دارد.

جدول ۳. ضرایب همبستگی پیرسون امید به اشتغال و ابعاد آن با فرسودگی تحصیلی

متغیرها	فرسودگی تحصیلی	امکانات موجود در جامعه	زمان	منزلت اجتماعی	درآمد	علاقه به رشته تحصیلی	امید به اشتغال
امید به اشتغال	-۰/۳۶**	۰/۸۷**	۰/۶۵**	۰/۵۹**	۰/۸۴**	۰/۸۳**	۱
علاقه به رشته تحصیلی	-۰/۲۷*	۰/۴۰**	۰/۲۱	۰/۲۹**	۰/۵۵**	۱	
درآمد	-۰/۴۲**	۰/۵۸**	۰/۵۲**	۰/۴۱**	۱		
منزلت اجتماعی	-۰/۲۳*	۰/۳۲**	۰/۲۱**	۱			
زمان	-۰/۱۱	۰/۴۶**	۱				
امکانات موجود در جامعه	-۰/۲۸*	۱					

متغیرها	فرسودگی تحصیلی	امکانات موجود در جامعه	زمان	منزلت اجتماعی	درآمد	علاقه به رشته تحصیلی	امید به اشتغال
فرسودگی تحصیلی ۱							

** $p < 0/01$, * $p < 0/05$

همانطور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، بین امید به اشتغال با فرسودگی تحصیلی ($r = -0/36$, $p < 0/01$)، بین بعد علاقه به رشته تحصیلی با فرسودگی تحصیلی ($p < 0/05$)، بین بعد درآمد با فرسودگی تحصیلی ($r = -0/42$, $p < 0/01$)، بین بعد منزلت اجتماعی با فرسودگی تحصیلی ($r = -0/23$, $p < 0/05$) و بین بعد امکانات موجود در جامعه با فرسودگی تحصیلی ($r = -0/28$, $p < 0/05$)، رابطه‌ی منفی معناداری وجود دارد.

جدول ۴. نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال

مدل	R	R ²	R تعدیل شده	F	Sig	
۱	۰/۴۴	۰/۱۹	۰/۱۷	۹/۰۸	$p < 0/01$	
ضرایب بتا و آزمون معناداری t برای متغیرهای پیش‌بین						
متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	STE	β	T	Sig
فرسودگی تحصیلی	مقدار ثابت	۶۷/۲۹	۵/۷۳	-	۱۱/۷۳	$p < 0/01$
	کیفیت زندگی دانشگاهی	-۰/۱۹	۰/۰۸	-۰/۲۵	-۲/۴۳	$p < 0/05$
	امیده به اشتغال	-۰/۱۹	۰/۰۶	-۰/۳۲	-۳/۰۵	$p < 0/01$

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، تقریباً ۱۹ درصد از واریانس فرسودگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال قابل پیش‌بینی است. نسبت F نیز بیانگر این است که رگرسیون متغیر فرسودگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال معنادار می‌باشد. کیفیت زندگی دانشگاهی با بتای $-0/25$ ($t = -2/43$, $p < 0/05$) و امید به اشتغال با بتای $-0/32$ ($t = -3/05$, $p < 0/01$) به‌طور منفی

معناداری قدرت پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی را دارند. همچنین، بتاهای به دست آمده نشان می‌دهند که امید به اشتغال قدرت پیش‌بینی کنندگی بیشتری دارد.

جدول ۵. نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی براساس ابعاد کیفیت زندگی دانشگاهی

مدل	R	R ²	R تعدیل شده	F	Sig	
۱	۰/۴۶	۰/۲۱	۰/۱۷	۴/۹۴	p<۰/۰۱	
ضرایب بتا و آزمون معناداری t برای متغیرهای پیش‌بین						
متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	STE	β	T	Sig
فرسودگی تحصیلی	مقدار ثابت	۶۵/۹۰	۵/۴۷	-	۱۲/۰۴	p<۰/۰۱
	بعد آموزشی	-۰/۶۷	۰/۲۱	-۰/۴۰	-۳/۱۷	p<۰/۰۱
	بعد اجتماعی	۰/۲۵	۰/۲۱	۰/۱۳	۱/۱۹	p>۰/۰۵
	بعد امکانات و تسهیلات	۰/۱۴	۰/۲۹	۰/۰۶	۰/۴۹	p>۰/۰۵
	بعد زندگی دانشگاهی	-۰/۹۳	۰/۶۵	-۰/۱۹	-۱/۴۴	p>۰/۰۵

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، تقریباً ۲۱ درصد از واریانس فرسودگی تحصیلی براساس ابعاد کیفیت زندگی دانشگاهی قابل پیش‌بینی است. نسبت F نیز بیانگر این است که رگرسیون متغیر فرسودگی تحصیلی براساس ابعاد کیفیت زندگی دانشگاهی معنادار می‌باشد. از بین ابعاد کیفیت زندگی دانشگاهی، بعد آموزشی با بتای -۰/۴۰- (t=-۳/۱۷، p<۰/۰۱) به‌طور منفی معناداری قدرت پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی را دارد. اما سایر ابعاد کیفیت زندگی دانشگاهی قدرت پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی را ندارند.

جدول ۶. نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی براساس ابعاد امید به اشتغال

مدل	R	R ²	R تعدیل شده	F	Sig	
۱	۰/۴۵	۰/۲۰	۰/۱۵	۳/۷۴	۰/۰۰۵	
ضرایب بتا و آزمون معناداری t برای متغیرهای پیش‌بین						
متغیر ملاک	متغیرهای پیش‌بین	B	STE	β	T	Sig
فرسودگی تحصیلی	مقدار ثابت	۵۹/۸۸	۴/۱۴	-	۱۴/۴۷	p<۰/۰۱
	علاقه به رشته‌ی تحصیلی	-۰/۰۲	۰/۲۲	-۰/۰۱	-۰/۱۰	p>۰/۰۵
	درآمد	-۱/۰۳	۰/۳۸	-۰/۴۳	-۲/۷۲	p<۰/۰۱
	متزلت اجتماعی	-۰/۱۷	۰/۳۰	-۰/۰۶	-۰/۵۸	p>۰/۰۵

p>۰/۰۵	۱/۴۰	۰/۱۸	۰/۳۰	۰/۴۱	زمان
p>۰/۰۵	-۰/۶۸	-۰/۰۹	۰/۲۸	-۰/۱۹	امکانات موجود در جامعه

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، تقریباً ۲۰ درصد از واریانس فرسودگی تحصیلی براساس ابعاد امید به اشتغال قابل پیش‌بینی است. نسبت F نیز بیانگر این است که رگرسیون متغیر فرسودگی تحصیلی براساس ابعاد امید به اشتغال معنادار می‌باشد. از بین ابعاد امید به اشتغال، بعد درآمد با بتای $-۰/۴۳$ ، $(p < ۰/۰۱, t = -۲/۷۲)$ به‌طور منفی معناداری قدرت پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی را دارد. اما سایر ابعاد امید به اشتغال قدرت پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی را ندارند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی براساس کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال در دانشجویان انجام گرفت. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین کیفیت زندگی دانشگاهی و ابعاد آموزشی و زندگی دانشگاهی با فرسودگی تحصیلی رابطه‌ی منفی معناداری وجود دارد و از بین ابعاد کیفیت زندگی دانشگاهی، فقط بعد آموزشی پیش‌بینی‌کننده‌ی منفی فرسودگی تحصیلی بود. یافته‌های پژوهش حاضر در این زمینه به‌نوعی با یافته‌های نعیمی (۱۳۸۸)، کمپوس و همکاران (۲۰۱۱) و هایزنگک و همکاران (۲۰۰۷)، همسو می‌باشد.

کیفیت زندگی مقوله‌ای پیچیده است؛ اما یکی از بهترین معیارها و ملاک‌های اندازه‌گیری توان فرد برای سازگاری موفقیت‌آمیز با چالش‌های موجود در دنیای واقعی می‌باشد و فرآیندی است که علاوه بر ارضاء نیازهای حیاتی، زمینه‌ی شکوفایی توانایی‌های فرد را رشد می‌دهد (شعاع‌کاظمی و مومنی‌جاوید، ۱۳۸۸). پژوهش آستین (۱۹۹۳) نشان داد کیفیت زندگی مناسب دوران دانشجویی نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی و فرآیند یادگیری دانشجویان دارد. همچنین نتایج پژوهش کیهان (۲۰۰۷) نشان داد که دانشجویان دارای کیفیت زندگی بهتر دارای عملکرد تحصیلی بهتری نیز هستند. وجود استرس‌ها و اضطراب‌های دوران دانشجویی و کیفیت پایین محیط زندگی دانشگاهی می‌تواند سایر عملکردهای دانشجویان از جمله پیشرفت تحصیلی آنان را تحت تأثیر قرار داده و سبب

افت تحصیلی دانشجویان و یادگیرندگان شوند (فلامینگ و همکاران، ۲۰۰۶). به طور کلی، دانشجویان با برخورداری از سطح کیفیت زندگی مناسب می‌توانند با برقراری شبکه‌های اجتماعی قوی‌تر، حمایت اجتماعی، ثبات عاطفی، پیش‌بینی اهداف مطلوب در آینده و سازش‌یافتگی مؤثر با عوامل تنیدگی‌زای محیطی از فرسودگی تحصیلی دور شده و به پیشرفت تحصیلی مناسبی دست یابند. فرسودگی تحصیلی در دانشجویان به معنی ایجاد احساس خستگی نسبت به انجام تکالیف درسی و مطالعه، داشتن نگرش بدبینانه نسبت به تحصیل و مطالب درسی و احساس بی‌کفایتی تحصیلی است (داوید، ۲۰۱۰) و پیامدهایی همچون بی‌اشتیاقی نسبت به مطالب درسی، ناتوانی در ادامه‌ی حضور مستمر در کلاس‌های درس، مشارکت نکردن در فعالیت‌های کلاسی، احساس بی‌معنایی در فعالیت‌های درسی و احساس ناتوانی در فراگیری مطالب درسی می‌باشد که در نهایت افت تحصیلی را به همراه دارد (نعامی، ۱۳۸۸). بنابراین، کیفیت زندگی دانشگاهی و درک افراد از کیفیت زندگی خود در دانشگاه می‌تواند به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر در کاهش یا افزایش فرسودگی تحصیلی عمل کند. چنانچه کیفیت زندگی دانشگاهی در دانشجویان بالا باشد، میزان فرسودگی تحصیلی در دانشجویان کاهش پیدا می‌کند و اگر کیفیت زندگی دانشگاهی دانشجویان پایین باشد، میزان فرسودگی تحصیلی تجربه شده توسط دانشجویان می‌تواند افزایش یابد. بر این اساس، هرچه محیط دانشگاه از کیفیت زندگی بالاتری برخوردار باشد، دانشجویان با انگیزه‌ی بیشتری تلاش و کوشش کرده و با شور و اشتیاق بیشتری اهدافشان را دنبال می‌کنند و دچار فرسودگی تحصیلی نمی‌شوند.

همچنین نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که بین امید به اشتغال و ابعاد علاقه به رشته‌ی تحصیلی، درآمد، منزلت اجتماعی و امکانات موجود در جامعه با فرسودگی تحصیلی رابطه‌ی منفی معناداری وجود دارد و از بین ابعاد امید به اشتغال، فقط بعد درآمد پیش‌بینی‌کننده‌ی منفی فرسودگی تحصیلی بود. یافته‌های پژوهش حاضر در این زمینه به نوعی با یافته‌های عجمی‌اکرامی و همکاران (۱۳۹۳) و ژانگ (۲۰۰۷)، همسو می‌باشد.

اشنایدر (۲۰۰۳) امید را مجموعه‌ای شناختی می‌داند که بر احساس موفقیت ناشی از منابع گوناگون (تصمیم‌های هدف‌مدار) و مسیرها (شیوه‌ی انتخاب شده برای نیل به هدف)

استوار است. مسیرهای تفکر، انعکاس‌دهنده‌ی ظرفیت فرد برای تولید کانال‌های شناختی برای رسیدن به اهداف است و منابع تفکر هم عبارتند از افکاری که افراد درباره‌ی توانایی‌ها و قابلیت‌هایشان برای عبور از مسیرهای برگزیده تعریف کرده‌اند تا به اهدافشان برسند (اشنایدر، ۲۰۰۳). امیدوار بودن یکی از مهمترین انگیزه‌ها در وجود انسان است و منشاء پویایی و پیشرفت در زندگی انسان می‌باشد؛ زیرا اگر کسی امید به چیزی داشته باشد به آن دست می‌یابد و زمینه‌های دستیابی به آن هدف را برای خود مهیا می‌کند (علیزاده، ۱۳۹۱). امید دربردارنده‌ی تصورات و توجه افراد به آینده است و با این تصور که احتمال دارد نتایج مثبت حاصل گردد باعث تلاش فرد می‌شود (مک کلمنت و چوکنیوف، ۲۰۰۸؛ به نقل از بالجانی و همکاران، ۱۳۹۰). اشنایدر (۲۰۰۳) در پژوهشی به این نتیجه رسید که بین امیدواری بالا و هیجانات مثبت و امیدواری پایین و هیجانات منفی همبستگی معناداری وجود دارد. بنسون (۲۰۰۶) در مرور مطالعات مربوط به امید می‌گوید سطوح بالای امید با سلامت جسمی و روان‌شناختی، خودارزشی بالا، تفکر مثبت و روابط اجتماعی فوق‌العاده رابطه‌ی مثبت دارد. یکی از مهمترین عوامل انگیزشی دانشجویان میزان امید به اشتغال آن‌ها می‌باشد. امید به اشتغال بالا، فرسودگی تحصیلی را کاهش می‌دهد و منجر به کارکرد بهتر در فعالیت‌های آموزشی دانشجویان می‌شود. هرچقدر میزان امید به اشتغال در آینده، در دانشجویان بیشتر باشد، آن‌ها با نگرش مثبت‌تری به فعالیت‌های تحصیلی نگریده و علاقه‌ی بیشتری به فعالیت‌های کلاسی و علمی پیدا می‌کنند و در این زمینه تلاش بیشتری خواهند داشت که همه‌ی این عوامل می‌تواند از فرسودگی تحصیلی آن‌ها جلوگیری کند. در صورتی که دانشجویان به سمت مشاغل مرتبط با رشته‌ی خود هدایت شوند و دغدغه‌ی اشتغال آن‌ها حذف شود، می‌تواند در بلندمدت منجر به کاهش فرسودگی تحصیلی آن‌ها گردد.

در کل، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین کیفیت زندگی دانشگاهی و امید به اشتغال با فرسودگی تحصیلی دانشجویان همبستگی منفی معناداری وجود داد و این دو متغیر می‌توانند به‌طور منفی معناداری فرسودگی تحصیلی دانشجویان را پیش‌بینی کنند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود تا دست‌اندرکاران با فراهم‌آوردن کیفیت زندگی دانشگاهی

مطلوب و ایجاد زمینه برای اشتغال و افزایش امید به اشتغال دانشجویان، فرسودگی تحصیلی آن‌ها را کاهش دهند. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر مربوط به جامعه‌ی آماری آن است که فقط متشکل از دانشجویان دانشگاه محقق اردبیلی بود و تعمیم نتایج به دانشجویان سایر دانشگاه‌ها را با مشکل مواجه می‌کند. از این‌رو، به پژوهشگران دیگر توصیه می‌شود که جهت تعمیم‌پذیری بیشتر نتایج، پژوهش‌هایی از این نوع را روی دانشجویان سایر دانشگاه‌ها نیز انجام دهند.

منابع

- بالجانی، اسفندیار؛ خشابی، جواد؛ امان‌پور، الهام و عظیمی، ندا. (۱۳۹۰). بررسی ارتباط بین سلامت معنوی، مذهب و امید در بیماران مبتلا به سرطان. *مجله‌ی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران*، ۱۷(۳)، ۳۷-۲۷.
- بیات، معصومه و بیات، محبوبه. (۱۳۹۰). بررسی کیفیت زندگی زنان در شهر مشهد. *همایش اندیشه‌های راهبردی زن و خانواده*. تهران: دبیرخانه نشت اندیشه‌های راهبردی. ۵۸۷-۵۷۵.
- حسینی، سیدمحمد؛ کلاترکوشه، سیدمحمد و میرزایی‌فندخت، امید. (۱۳۹۳). بررسی نقش جنسیت و اشتغال در رابطه‌ی میان بحران وجودی و امید به زندگی دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی تهران. *فصلنامه‌ی فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۱۷(۱)، ۳۹-۲۳.
- خدادادی‌سنگه، جواد. (۱۳۹۰). اثربخشی روان‌درمانی وجودی به شیوه‌ی گروهی بر افزایش کیفیت زندگی دانشجویان. *پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد چاپ نشده*. دانشگاه تهران.
- ذوالفقاری، مهدی. (۱۳۸۴). نگاهی به طرح کارورزی فارغ‌التحصیلان دانشگاهی در برنامه‌ی دومین همایش اشتغال و نظام آموزشی عالی کشور. تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
- شعاع کاظمی، مهرانگیز و مومنی‌جاوید، مهرآور. (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی بین کیفیت زندگی و امید به زندگی در بیماران مبتلا به سرطان بعد از عمل جراحی. *فصلنامه‌ی بیماری‌های پستان ایران*، ۲(۳۴)، ۲۷-۲۰.

عجمی‌اکرامی، آسیه؛ رضایی؛ طاهره و بیانی، علی‌اصغر. (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی امید به کار و انگیزش تحصیلی با فرسودگی تحصیلی. *مجله‌ی دانش و تندرستی*، (۱)، ۱۰، ۴۴-۵۰.

عزیزی‌ابرقویی، محسن. (۱۳۸۹). رابطه‌ی بین خودکارآمدی و کیفیت تجارب یادگیری با فرسودگی تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی (ره). پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه علامه طباطبایی.

فلاحتی، لیلا. (۱۳۹۲). بررسی کیفیت زندگی دانشگاهی دانشجویان: مطالعه موردی دانشگاه‌های تهران و کردستان. *فصلنامه‌ی تحقیقات فرهنگی ایران*، (۳)، ۶، ۱۷۲-۱۵۱. فتوت، هدی. (۱۳۸۹). بررسی تاثیر سرمایه اجتماعی بر کیفیت زندگی دانشجویان. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد چاپ نشده. دانشگاه تهران.

قریشی‌راد، فخرالسادات. (۱۳۸۷). بررسی میزان امیدواری به اشتغال در آینده دانشجویان رشته‌های علوم انسانی. *مجله‌ی پژوهشی دانشگاه اصفهان*، (۱)، ۲۹، ۶۶-۴۷.

قوام، مریم؛ ملک‌پور، فرشاد و ایمانی، وحید. (۱۳۸۳). تاثیر اشتغال دانشجویان دندانپزشکی بر موفقیت تحصیلی آنان در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی. *مجله‌ی دندانپزشکی جامعه اسلامی دندانپزشکان*، (۱۷)، ۱، ۱۱۲-۱۰۴.

محمدی، مهدی؛ کشاورزی، فهیمه و حیدری، الهام. (۱۳۹۳). ارائه‌ی الگوی علی کیفیت محیط دانشگاه، انسجام تحصیلی و اجتماعی و فرسودگی تحصیلی دانشجویان. *روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی*، (۱۶)، ۴، ۲۸-۱۱.

مسعودی، حمید؛ موسوی، رحیم؛ زینلی، افشین و شامخ‌نیا، راضیه. (۱۳۹۰). بررسی میزان امیدواری به اشتغال در آینده دانشجویان رشته‌های علوم کشاورزی. *همایش ملی دانش‌آموختگان کشاورزی و منابع طبیعی*. تهران: دانشگاه تربیت مدرس.

میکائیلی، نیلوفر؛ افروز، غلامعلی و قلی‌زاده، لیلا. (۱۳۹۱). ارتباط بین خودپنداره و فرسودگی تحصیلی با عملکرد دانش‌آموزان دختر. *مجله‌ی روانشناسی مدرسه*، (۴)، ۱، ۹۰-۱۰۳.

- Ahola, K. & Hakanen, J. (2007). Job strain, burnout, and depressive symptoms: A prospective study among dentists. *Journal of Affective Disorders*, 104(24), 103-110.
- Astin, A.W. (1993). *What matters in college? Four critical years revisited*. San Francisco: jossey-bass, 398
- Banson, W. (2006). The role of hope and study skills in predicting test anxiety level of university students high school and psychological health, self-esteem, positive thinking and social communication. These is for degree of master of science in the department of educational sciences middle east technical university.
- Ceyhan, E. & Ceyhan, A. (2007). Earthquake survivors' quality of life and academic achievement six years after the earthquakes in Marmara. *Turkey*, 31(4), 516-529.
- Chang, E; Eddins-Folensbee, F. & Coverdale, J. (2012). Survey of the prevalence of burnout, stress, depression, and the use of supports by medical students at one school (Review). *Academic Psychiatry*, 36, 177-182.
- David, A. P. (2010). Examining the relationship of personality and burnout in college students: The role of academic motivation. *Educational Measurement and Evaluation Review*, 1, 90-104.
- Fleming, D. A; Sheppard, V. B; Mangan, P. A; Taylor, K. L; Tallarico, M; Adams, I. & Ingham, J. (2006). Caregiving at the end of life: perceptions of health care quality and quality of life among patients and caregivers. *Journal of Pain Symptom Manag*, 31(5), 407-420
- Huqchaufeli, W. B. (2009). The factorial validity of the Maslach burnout inventory- student survey in China. *Psychological Report*, 105, 394-408.
- Kutsal, D. & Bilge, F. (2012). A Study on the Burnout Levels of High School Students. *Egitim ve Bilim*, Severiens.
- Schmidt, H. G. (2009). Academic and social integration and study progress In problem based learning. *High Educ*, 58, 59-69.
- McClement, S. E. & Chochinov, H. M. (2008). Hope in Advanced Cancer Patients. *European. Journal of Cancer*, 44(8), 1169- 1174.
- Modin, B; Östberg, V; Toivanen, S. & Sandell, K. (2011). Psychosocial working conditions, school sense of coherence and subjective health. A multilevel analysis of ninth grade pupils in the Stockholm area. *Journal of Adolescence*, 34, 129-139.
- Oliveira, R. D; Caregnato, R. C. A. & Camara, S. G. (2012). Burnout syndrome in senior undergraduate nursing. *Acta Paulista de Enfermagem*, 25(2), 54-60.
- Rienties, B; Beausaert, S; Grohnert, T; Niemantsverdriet, S. & Kommers. P. (2012). Understanding academic performance of international students:

- the role of ethnicity, academic and social integration. *High Educ*, 6(3), 685–700.
- Rudman, A. & Gustavsson, J. P. (2012). Burnout during nursing education predicts lower occupational preparedness and future clinical performance: A longitudinal study. *International Journal of Nursing Studies*, 49, 988-1001.
- Salmela, K; Savolainen, H. & Holopainen, L. (2008). Depressive symptoms and school burnout during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 6, 34-45.
- Salmela-Aro, K; Kiuru, N; Leskinen, E. & Nurmi, J. (2009). School Burnout Inventory (SBI): Reliability and validity. *European Journal of Psychological Assessment*, 25, 48-57.
- Severiens, S. E. & Wolff, R. (2008). A comparison of ethnic minority and majority students: Social and academic integration, and quality of learning. *Studies in Higher Education*, 33(3), 253-266.
- Sirgy, M. J; Grzeskowiak, S. & Rahtz, D. (2007). Quality of College life (QCL) of students: Developing and Validating a Measure. *Social Indicators Research*, 80(2), 234-360.
- Sirgy, M. J; Widgery, R. N; Lee, D. J. & Grace, B.Y. (2010). Developing a measure of community well-being based on perceptions of impact in various life domains. *Social Indicators Research*, 96(2), 295-311.
- Snyder, C.R. (2003). *The Psychology Of Hope: You can get there from here*. New York: Free Press.
- Tukaev, S. V; Vasheka, T. V. & Dolgova. O. M. (2013). The Relationships Between Emotional Burnout and Motivational, Semantic and Communicative Features of Psychology Students. *Social and Behavioral Sciences*, 82, 553-556.
- Zhang, Y; Gan, Y. & Cham, H. (2007). Perfectionism, academic burnout and engagement among Chinese college students: A structural equation modeling analysis. *Personality and Individual Differences*, 43, 1529-1540.